

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Zemaníkovej a členiek Mgr. Ľubomíry Kúdelovej a JUDr. Evy Hudobovej v právnej veci žalobcu: **I.**, podnikateľ - S., M., zast. J., advokátom, R., K., proti žalovanému: **I.**, podnikateľ, M., P., **o zaplatenie 3.136,83 eur (94.500,- Sk)**, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 11. júla 2003 č.k. 7 Cb 2338/93-131, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajský súd v Košiciach č.k. 7 Cb 2338/93-131 **p o t v r d z u j e .**

Žalobcovi trovy konania **n e p r i z n á v a .**

Žalovaný je **p o v i n n ý** zaplatiť na účet Krajského súdu v Košiciach č.ú.:X, VS X, KS 0308 dovolací súdny poplatok 313,68 eur.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 94.500,- Sk, trovy konania 20.559,- Sk a trovy štátu 304,- Sk.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobca sa domáhal zaplatenia žalovanej sumy titulom ceny za vykonané práce podľa hospodárskej zmluvy zo dňa 13. novembra 1990. Práce boli fakturované faktúrou č. 010591 splatnou 5. júna 1991.

Žalovaný vo svojich vyjadreniach k návrhu uviedol, že nárok žalobcu neuznáva ani čo do dôvodu, ani čo do výšky. Zmluvu zo dňa 13.11.1990 považuje za neplatnú, keďže v čase, keď ju podpisoval, bol opitý. O existencii zmluvy sa dozvedel až počas tohto konania. Faktúra na sumu 94 500,- Sk, nie je podložená výkonmi. Žalobcovi zaplatil to, čo si zaslúžil a do 6. decembra 1990 zaplatil sumu 76.039,- Sk, čo zodpovedá cca 1 260 odpracovaným hodinám, nie však jeho pracovníkmi. Medzi účastníkmi bolo ústne dohodnuté, že žalobca spracuje koncoročnú uzávierku, čo sa nestalo napriek tomu, že k 6. decembru 1990 mal žalobca zaplatenú sumu 38.223,- Sk. V decembri 1990 prestal žalobca pre žalovaného robiť ekonomiku a poklady žalovanému neodovzdal.

Krajský súd v Košiciach vydal vo veci rozsudok zo dňa 10.12.1999 pod č.k. 7 Cb 2338/93-61, ktorým žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že na ich náhradu žiaden z účastníkov nemá právo. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca podaním zo dňa 14.2.2000. Najvyšší súd Slovenskej republiky v Bratislave uznesením zo dňa 27.10.2000 pod č.k. 5 Obo 168/2000-73 zrušil rozsudok Krajského súdu v K. a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení uznesenia odvolací súd uviedol, že súd I. stupňa nedostatočne zistil skutkový stav veci. Svoj záver založil len na zistení, že žalovaným ako odberateľom, neboli podpísané súpisy vykonaných prác a dodávok. Nevykonal dokazovanie výsluchom samotných účastníkov, prípadne i svedkov. Ďalej uviedol, že na vec je treba aplikovať predpisy, platné pred 1. januárom 1992, teda Hospodársky zákonník a jeho ustanovenie § 356, upravujúce zmluvu o iných prácach a výkonoch.

Súd I. stupňa doplnil dokazovanie, z ktorého vyplynulo, že medzi účastníkmi konania bola uzatvorená hospodárska zmluva o dodávke prác a výkonov podľa § 356 Hospodárskeho zákonníka. Účastníci konania si dohodli predmet zmluvy v bode 3/, a to, že dodávateľ sa zaväzuje za podmienok uvedených v tejto zmluve vykonať stavebnomontážne, zámočnicke a natieračské práce ako poddodávku pre odberateľa na akciách R., J., nátery skladov a nádob, montáž a nátery tribún, a pre iných odberateľov podľa požiadavky I.. Odberateľ sa zaviazal zmluvné práce podľa podmienok uvedených v zmluve prevziať a zaplatiť. Bol dohodnutý tiež čas plnenia v bode

4/ zmluvy. V bode 5/ zmluvy si účastníci dohodli cenu za vykonané práce na základe vyhlášky č. 35/1990 Zb., a to za jednu hodinu výkonu pracovníka v sume 90,- Kčs. Predpokladaný objem prác a výkonov predstavoval cca 150 000,- Kčs. Z bodu 6/ uvedenej zmluvy vyplýva, že fakturovať sa bude skutočne odpracovaný počet hodín, podkladom bude evidencia hodín dochádzky. Na zmluve sú pečiatky a podpisy žalobcu i žalovaného. Súdu bola predložená evidencia dochádzky, na ktorej sú podpisy žalobcu i žalovaného. Z tejto evidencie vyplýva, že za mesiac november 1990 odpracovali pracovníci žalobcu 207 hodín, za mesiac december 1990 – 256 hodín, za mesiac január 1991 – 316 hodín a za mesiace február, marec a apríl 1991 spolu 271 hodín. Faktúrou č. 010591 zo dňa 22.5.1991 vyfakturoval žalobca žalovanému sumu 94 500,- Kčs. Uvedená faktúra bola splatná dňa 5.6.1991 a žalovaným zaplatená nebola.

Z výsluchu žalobcu na pojednávaní dňa 25.3.2003 vyplýva, že so žalovaným spolupracoval ešte pred uzatvorením spornej zmluvy. Žalovaný ho požiadal, aby mu pomáhal pri plnení jeho úloh ako hlavného dodávateľa prác. Dňa 13.11.1990 bola uzatvorená zmluva medzi žalobcom a žalovaným. V tejto zmluve sa so žalovaným dohodli, že spolu s pracovníkmi žalobcu vykonajú pre žalovaného práce. Bola dohodnutá cena 90,- Kčs/hod. a nie je pravou, že bola dohoda na 35,- Kčs/hod. Po vykonaní prác, žalobca vystavil faktúru, ktorú žalovaný odmietol uhradiť a odmietol podpísať aj súpis vykonaných prác. Žalovaný až počas konania vyšiel s tým, že ide o nejaký podvrh pri uzavretí hospodárskej zmluvy. Faktúru, ktorou žalobca vyfakturoval žalovanému práce, žalovaný nevrátil a nepovedal ani pred začatím súdneho konania, že nesúhlasí s fakturovanou výškou.

Pracovníci žalobcu pre žalovaného pracovali v mesiacoch november, december 1990 a január, február, marec 1991. Potom im už žalovaný povedal, že u neho pracovať končia. Žalobca ďalej uviedol, že zmluva zo dňa 13.11.1990 bola uzatvorená v kancelárii žalovaného riadne. Boli dohodnuté náležitosti zmluvy. Žalovaný nemal pri uzatváraní zmluvy vypité, ako to v súčasnosti tvrdí. Možno, že si vypil po uzatvorení tejto zmluvy, ale v čase, keď zmluvu podpisoval, nebol opitý. Práce boli dosť náročné. Išlo o náročné nátery, preto bola aj dohodnutá cena 90,- Kčs/hod. Dohoda medzi žalobcom a žalovaným bola taká, že pracovníci žalobcu každý deň nastúpia do práce k žalovanému a podľa pokynov parťákov, ktorí boli v pracovnom u žalovaného (J. a L.), potom vykonávali zadané práce. Jednotlivé šichtovky potvrdzovali parťáci, teda potvrdzovali aký skutočný počet hodín odpracovali pracovníci žalobcu na stavbe. Potvrdzovali teda počet hodín za každý deň, v ktorom pre žalovaného

vykonali práce. Následne došlo po skončení prác k vyfakturovaniu predmetnej sumy. Keďže pracovníci žalobcu a žalovaného pracovali spoločne, k písomnému odovzdávaniu prác nedochádzalo. Výkon prác spočíval v odpracovaných hodinách. V dohode nebolo stanovené, čo sa má za hodinu urobiť. Ako dôkaz o skutočne vykonanom počte hodín slúži evidencia dochádzky, na ktorej je vyznačený počet hodín na fakturáciu a na tejto je podpis S. a P., ktorí boli pracovníkmi žalovaného.

Z výsluchu žalovaného na pojednávaní dňa 25.03.2003 vyplýva, že pred rokom 1990, pracoval ako vedúci P.. Žalobca tam bol ekonómom a navrhol mu, aby si vybavil živnosť, a že on bude pre neho robiť ekonomiku. Malo ísť o dodávky prác pre R.. Zmluvu zo dňa 13.11.1990, ktorú predložil žalobca, považuje žalovaný za obyčajný podvrh. Je síce na nej jeho pečiatka aj jeho podpis, ale túto zmluvu nepodpisoval pri plnom vedomí. Bol opitý. Keby bol o tejto zmluve vedel, hneď na druhý deň ako vytriezvel, by túto zmluvu zrušil a s pracovníkmi žalobcu by už nespocoval. V evidencii dochádzky je potvrdené, že bol vykonaný určitý počet hodín, ale tieto práce neboli vykonávané pracovníkmi žalobcu, ale pracovníkmi žalovaného. Na zmluvu zo dňa 13.11.1990 žalobca nič pre žalovaného neurobil a žiadne práce pre neho nevykonával. Žalobca sa chce na úkor žalovaného obohatiť. Práce tak, ako ich požaduje zaplatiť Žalobca, neboli vykonané, ani čo sa týka počtu hodín, ani čo sa týka rozsahu prác. Pri podpise zmluvy okrem žalobcu a žalovaného nikto iný nebol, žalobca zneužil to, že žalovaný mu príliš dôveroval.

Zo svedeckej výpovede svedka J. P. vyplýva, že v rokoch 1990-1991 pracoval pre I. ako robotník-zámočník. Presne si už nepamätá, aké práce vykonával a na akých akciách sa zúčastňoval. I., mu dával pokyny, nakoľko bol u neho v pracovnom pomere, I. chodil kontrolovať svojich pracovníkov. Svedok nikdy nejednal s I., a ani nebol prítomný pri rokovaniach I. a I.. Nezúčastnil sa žiadnych dohôd o cene ani o vykonaných prácach. K týmto informáciám nemal prístup. Svedok nevedel, či podpisoval nejaké papiere, nejaký súpis prác. Po nahliadnutí na č.l. 11 svedok uviedol, že na tomto súpise je jeho podpis.

Zo svedeckej výpovede F. vyplýva, že bol v pracovnom pomere u I.. Vykonával pre neho práce. Pracoval spolu s pracovníkmi I. na natieračských prácach konštrukcií. Práce mu zadávali part'áci P. a S.. Nevedel sa vyjadriť

k počtu hodín, ktoré odpracoval na jednotlivých akciách. Nebol prítomný pri žiadnych rokovaníach medzi I.O. a I. a nevedel, aké dohody mali oni medzi sebou uzatvorené. Po nahliadnutí na č.l. 11 a 12 svedok uviedol, že je tam jeho podpis. Pamätal si, že evidenciu dochádzky podpisoval na konci mesiaca. Evidenciu dochádzky vypisoval parták a on to podpísal.

Zo svedeckej výpovede svedka I. vyplýva, že bol v pracovnom pomere u I. od roku 1991 do augusta 1992. Pre I. vykonával takmer všetko, čo mu I. prikázal. S I. nikdy nejednal a nebol prítomný ani pri uzatváraní zmluvy s I., keďže táto zmluva bola uzatvorená v roku 1990 a v tomto čase ešte nebol v pracovnom pomere u I.. Evidoval dochádzku pracovníkov žalovaného, ale dochádzku pracovníkov žalobcu a počet hodín, odpracovaných pracovníkmi žalobcu, nekontroloval.

Zo svedeckej výpovede svedka L. S. vyplýva, že asi 2-3 roky pracoval pre I. ako zvärač a vodič a mal s I.O. uzatvorenú pracovnú zmluvu. Svedkovi zadával úlohy I. a on ich potom zadával ďalej. Všetci, ktorí so svedkom na zákazke robili, boli maximálne využití a nestáli ani minútu. Každý deň vypísal papier – šichtovku, kde napísal, ktorí ľudia tam pracovali, ako aj počet hodín. Šichtovku podpísal a potom ju odovzdal I.O. a I.. Keď odovzdal šichtovky I.O., ďalej sa už o nič nestaral. Svedok ďalej uviedol, že nebol pri žiadnych rokovaníach medzi I. a I.O..

Svedkyňa M. vo svojej svedeckej výpovedi uviedla, že je manželkou I. a pamätá si, že v jeden podvečer prišiel k nim domov I. a doviezol domov manžela opitého. Vie, že I. viedol pre manžela agendu a manžel sa na neho spoliehal. Pri žiadnych jednaniach medzi manželom a I., nikdy nebola. Manžel sa sťažoval, že I. mu musel podhodiť nejaké papiere, keď bol opitý a dal mu podpísať nejakú zmluvu, o ktorej nevedel, že ju podpisuje.

Súd vec posudzoval podľa ustanovení Hospodárskeho zákonníka s odkazom na § 763 ods. 1 Obch.Z.

Podľa § 153 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka, hospodárska zmluva vzniká, ak dôjde k dohode o predmete a čase plnenia, prípadne o ďalších náležitostiach, o ktorých

pri dojednaní zmluvy niektorá z organizácií vyhlási, že dohoda o nich je nevyhnutná pre vznik zmluvy. Ak sa cena tvorí dohodou organizácií, vznikne zmluva, len ak dôjde aj k dohode o výške ceny alebo o spôsobe, akým sa cena určí. Ak nedôjde k dohode o celom požadovanom rozsahu plnenia, uzavrie sa zmluva na rozsah plnenia, o ktorom sa dosiahla dohoda, ak tomu nebráni prejav organizácie, povaha záväzku alebo právny predpis.

Podľa § 356 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka organizácia, ktorá sa zaviazala druhej organizácii vykonať opravu (vrátane generálnej opravy) jej strojov, zariadení alebo iných výrobkov, prípadne, ktorá sa zaviazala vykonať iné práce alebo výkony, zodpovedá za to, že dohodnuté práce, alebo výkony urobí v lehote a určeným spôsobom, prípadne spôsobom dohodnutým.

Záväzok dodávateľa sa splní odovzdaním prác odberateľovi, pri výkonoch ich urobením. Pri prácach, ktoré dodávateľ vykonáva na veciach odberateľa vo svojej prevádzkarni, záväzok dodávateľa sa splní odovzdaním vecí, na ktorých sa práce vykonali. Odberateľovi, prípadne ich odovzdaním verejnému dopravcovi alebo pošte (§ 356 Hospodárskeho zákonníka).

Súd mal dokazovaním za preukázané, že medzi účastníkmi konania bola uzatvorená platná hospodárska zmluva podľa ust. § 356 Hospodárskeho zákonníka dňa 13.11.1990. Zmluva obsahuje všetky podstatné náležitosti, bol tu dohodnutý predmet zmluvy, čas plnenia a bola tu dohodnutá aj cena za vykonanie prác. Žalovaný sa počas konania bránil, že uvedená zmluva nie je platná, keďže ju podpísal v opitosti a nevedel, že túto zmluvu podpisuje.

V ustanovení § 22 Hospodárskeho zákonníka sú ako náležitosti právneho úkonu uvedené sloboda, vážnosť, určitosť, zrozumiteľnosť. Sloboda a vážnosť sú náležitosťami vôle, určitosť a zrozumiteľnosť sú náležitosťami prejavu. Podobne predmetné ustanovenie za dôvod neplatnosti právneho úkonu, považuje aj lešť a bezprávnu vyhrážku. Vo všetkých vyššie uvedených prípadoch však ide o tzv. relatívnu neplatnosť. V zmysle § 22 ods. 2 Hospodárskeho zákonníka sa totiž týchto dôvodov neplatnosti môže dovoľávať iba organizácia, na ochranu ktorej je dôvod neplatnosti ustanovený. V danom prípade bolo dokazovaním preukázané, že zmluva zo dňa 13.11.1990 bola platne uzatvorená. V konaní nebolo preukázané, že by tento úkon bol niektorým z účastníkov urobený pod nátlakom, ale bolo preukázané, že bol urobený slobodne a vážne. Súd preto pri posudzovaní nároku

na zaplataenie predmetnej sumy, vychádzal z platne uzatvorenej hospodárskej zmluvy zo dňa 13.11.1990. Súd mal dokazovaním za preukázané, že žalobca vykonával pre žalovaného stavebno-montážne, zámočnicke a natieračské práce na akcii R., J., nátery skladov a nádob, montáž a nátery tribún podľa požiadaviek žalovaného. Vykonaním prác, resp. ich urobením, vzniklo žalobcovi právo na zaplataenie dohodnutej ceny za prevedené práce, a to 90,- Sk/hod. V zmluve nebol dohodnutý rozsah a objem prác, aký mal byť urobený za hodinu. Z evidencie dochádzky, potvrdenej pracovníkmi žalobcu i žalovaného, vyplýva počet hodín, ktoré odpracovali pracovníci žalobcu pre žalovaného. Súd teda na základe vykonaného dokazovania mal za to, že žalobcovi vzniklo právo na vystavenie faktúry č. 010591 a na zaplataenie ceny za vykonané práce v sume 94 500,- Sk. Z tejto sumy žalovaný doposiaľ nič nezaplatil. O tom, že žalovaný akceptoval, že sa bude uhrádzať za práce na základe evidencie dochádzky žalobcu, svedčí i list žalovaného zo dňa 27.05.1991.

Podľa § 375a ods. 2 Hospodárskeho zákonníka, odberateľ je oprávnený pred uplynutím lehoty splatnosti vrátiť bez zaplataenia faktúru, ktorá neobsahuje niektorú z náležitostí, alebo má iné vady v obsahu. Vo vrátenej faktúre musí vyznačiť dôvod vrátenia. Žalovaný pred uplynutím lehoty nevrátil žalobcovi faktúru č. 010591 s vyznačením dôvodu vrátenia. Dôvodnosť tejto faktúry namietal až počas súdneho konania. Súd námietky žalovaného považoval za irelevantné a na základe dokazovania dospel k záveru, že žalobcovi vzniklo právo na zaplataenie sumy 94 500,- Sk s poukazom na platne uzatvorenú hospodársku zmluvu zo dňa 13.11.1990, potvrdené evidencie dochádzky a svedecké výpovede vypočutých svedkov.

Na základe uvedeného súd žalobe vyhovel a o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p. v prospech úspešného žalobcu. Priznal i svedočné.

Žalovaný podal proti rozsudku odvolanie podaním zo dňa 2. septembra 2003.

V odôvodnení odvolania uviedol, že od apríla 1990 popri pridruženej výrobe začal vedľajšiu podnikateľskú činnosť do augusta 1990. Od 01.09.1990 začal samostatne podnikáť a žalobca mu navrhol, že bude pre neho spracovávať ekonomiku bez úhrady, vrátane koncoročnej závierky, na základe čoho mu mal zamestnať dvoch pomocných pracovníkov. Žalobcovi dôveroval. V tomto období boli i vykonávané práce v R.. Všetky práce však

vykonávali pracovníci žalovaného, okrem zamurovania garážových dverí a betónového poteru v triedičke komunálneho odpadu. Po dokončení prác boli žalovanému poukázané na účet peniaze a žalobca navrhol, aby mu zaplatil časť vykonaných prác a nejaké peniaze poukázal dopredu. Navrhol prvý objem poukázaný na moju firmu vo výške 66 359,-Sk znížiť o materiálové náklady cca 43% a rozdiel bola fakturácia čistých peňazí vo faktúre č. 1/90 vo výške 37 812,- Sk vystavená aj uhradená 29.11.1990 I.O.. Obdobne to bolo aj s objednávkou a faktúrou č. 2/90, ktorú uhradil žalobcovi vo výške 38 223,- Sk dňa 06.12.1990. Na poukázaný objem bol vypracovaný súpis vykonaných prác a dodávok, ktorý navrhol žalobca a to tak, že výkon v sume za prvú a druhú faktúru spolu 76 035,- Sk, bude predelený dohodnutou hodinovou sadzbou 60,- Sk, čím bude daná celková hodinová potreba t.j. 1267 hodín. K uvedenému súpisu vykonaných prác, nebol doložený denný záznam stavby, a ani evidencia dochádzky. Toto ním ani nemohlo byť doložené, pretože spolu bolo pracovníkmi odpracovaných len cca 15% z vykázaného časového fondu (1267 hodín). Pri tomto procese ani raz nebola spomínaná hospodárske zmluva z 13.11.1990, o ktorej žalovaný nevedel. Ďalej spochybnil platnosť zmluvy, ktorú podpísal pod vplyvom alkoholu. Trvá na tom, že žalobca sa chce na jeho úkor obohatiť.

Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že súd doplnil dokazovanie, na základe čoho správne právne vec posúdil. Žalovaný nevyvrátil svedecké výpovede, ktoré potvrdili výkon prác. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť. Trovy konania nevyčíslil, ani nežiadal o ich náhradu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v novom konaní preskúmal vec ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O.s.p. v znení platnom od 15. októbra 2008 (ďalej len O.s.p.) bez nariadenia pojednávania, pretože neboli splnené predpoklady vo veci pojednávať podľa § 214 ods. 1 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti právneho názoru vysloveného súdom prvého stupňa, ktorý žalobe vyhovel.

V rámci prvostupňového konania po doplnenom dokazovaní listinnými dôkazmi, výsluchom účastníkov, ako i svedkov bolo preukázané, že medzi účastníkmi vznikla hospodárska zmluva dňa 13. novembra 1990, ktorá je v súlade s príslušnými ustanoveniami Hospodárskeho zákonníka, ktorými sa daný právny vzťah riadil. Žalovaný tvrdenia žalobcu

vierohodne nevyvrátil, ako ani tvrdenia predvolaných svedkov, ku ktorým mal možnosť sa vyjadriť a konfrontovať s nimi sporné okolnosti. Žalovaný v priebehu celého konania nevyprodukoval žiadny dôkaz, ktorým by zistený skutkový ako i právny stav spochybnil tak, aby zvrátil rozhodnutie vo svoj prospech.

Súd pri rozhodovaní o žalobe vychádza a rozhoduje podľa skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním, pričom sa riadi príslušnými ustanoveniami O.s.p. V zásade platí, že dôkazné bremeno je na žalobcovi, ktorý svoje uplatnené právo musí preukázať, pričom predkladá dôkazy svedčiace jeho uplatnenému nároku, avšak žalovaný má taktiež právo preukázať opak resp. vyvrátiť tvrdenia a dôkazy predložené žalobcom.

V predmetnej veci však žalovaný nepreukázal resp. nevyvrátil opodstatnenosť žalobcovho nároku, nakoľko nepredložil žiadny relevantný dôkaz, ktorým by spochybnil žalobu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného rozsudok podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že žalobcovi trovy odvolacieho ani dovolacieho konania nepriznal, pretože si ich neuplatnil, ani nevyčíslil podľa § 151 ods. 1,2 O.s.p.

Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané dovolanie žalobcom, nakoľko žalobca bol od poplatkovej povinnosti oslobodený a v konaní bol úspešný.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

V Bratislave 20. januára 2009

JUDr. Jana Zemaníková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková